

Hogyan készültünk fel a lektorátusi nyelvvizsgára? Egy narratív beszámoló

A cikk a szerzőpáros párhuzamos beszámolója, amelyen keresztül kétféle inkluzív megközelítést is megismerhetnek az olvasók.

Egy tanár és egy tanítvány közösen átélt tapasztalataikon keresztül mutatják be, hogy a partícipatív szemléletmód olyan tanulási helyzetekben is hatékony lehet, amelyhez még nem állnak rendelkezésre jó gyakorlatok, precedensek. Amikor a gyógypedagógus-szociológus hallássérült doktorjelölt és a német fordításokkal sokat foglalkozó, a fogyatékoságtudomány területén jártas szakember útjai keresztezték egymást, és elhatározták, hogy együtt készülnek a német lektorátusi nyelvvizsgára, nem maradt más lehetőségük, mint újfajta tanulási módszereket kialakítani – a korábban már kipróbált tanulási metódusok bázisán. Bebizonyosodott számukra, hogy a részvétel alapú munka az egyéni adottságok még jobb érvényesülését teszi lehetővé.

A beszámoló kevésbé megszokott formájában is megjelenik a partícipatív szemléletmód: a szakember visszaemlékezésére az érintett hallássérült személy kommentekben reflektál.

Összefoglalva: a fogyatékoságtudomány új, inkluzív megközelítései támogatják a fogyatékos és nem fogyatékos partnerek közös munkáját. A cikk azt is alátámasztja, hogy fogyatékos emberek érdemben részt vehetnek az életüket befolyásoló döntéshozatalokban és módszertanok kidolgozásában, hiszen ők a saját életük szakértői.

Kulcsszavak: partícipatív szemléletmód, esélyegyenlőség a felsőoktatásban, lektorátusi nyelvvizsga, hallássérülés

... És mindent megbeszéltünk, és együtt megoldottuk!

2022. március közepe van.

Napra pontosan két év telt el azóta, hogy a Covid19-vírus fenyegető terjedése miatt egyik óráról a másikra rendeletileg lezárták az egész országot. Az a bizonyos lezárás életemnek egy olyan feladatát is lezárta, amely fantasztikus és felemelő emlékeket hagyott a lelkemben. Nekiültem hát, és megírtam ennek az élménynek a történetét, mert valami ellenállhatatlan késztetés hatására szerettem volna elmesélni, továbbadni, megmutatni, megtanítani.

Mivel a tudományos háttérű, illetve ennek alapjain nyugvó, szakmai igényű elbeszélő műfaj még nem vert gyökeret a hazai tudományos publikációk táborában, így nehezen leltem rá a megjelenés lehetőségére. Ugyanakkor eltökélt voltam, vagy talán inkább megmakacsoltam magam? Nem és nem akartam átírni, idegen kifejezésekkel teletűzdelni vagy mások gondolatainak idézésével elmesélni a saját történetünket. Pedig néha mennyire szükség lenne rá, hogy megmutathassuk, a tudomány mögött mindig ott rejlik gyakorlatot! Életünknek azt a részét, amikor tesszük

is mindazt, amiről tanítunk. Hivatalos tantárgyainkon belül ugyan oktattunk pozitív pedagógiáról, elfogadásról, tanári kompetenciákról, élethosszig tartó tanulásról, képességekhez és tehetségekhez mért tanításról és tanulásról, és ezer olyan dologról, ami hasznos és gyönyörűsége lenne, ...ha lenne (ha lehetne).

Végül idén márciusban megjelent ez a bizonyos történet a *Carissimi* nevű (https://www.carissimi.sk/wp-content/uploads/2022/03/carissimi_2022-01.pdf) szlovákiai, magyar nyelvű folyóiratban: *Történet egy barátról, két hangról és három kutyáról* címmel. Jelen tanulmány a már megjelent szöveg elemeit tartalmazza Loványi Eszter kiegészítéseivel, megőrizve az elbeszélő hangvételt.

Ezúton is köszönöm a lehetőséget Kunt Zsuzsannának és a kommenteket, kiegészítéseket, a bulgakovi párhuzamos elbeszélés megvalósítását Loványi Eszternek (a megjegyzéseit lásd keretben), akiről valójában az írás maga is szól. A kettőnk hangja ez a mú! Én elmesélem, Eszter pedig megmondja, hogy hogy volt.

Igazán meghatódtam, amikor Emese megmutatta a cikkét. A *Fogyatékoság és Társadalom* folyóirat Szerkesztőbizottsága is meglepett a megtisztelő felkérésével: „személyes narratívával” reflektáljak Emese írására. Elsőre nehéz feladatnak éreztem ezt, zavarba is jöttem. Mivel érdekelttem ki Emese szép szavait? – merült fel bennem a kérdés. Én csak a dolgomat tettem. A doktori folyamat során mindig arra gondoltam, hogy nem adhatom fel – bármilyen nehézséggel találkozom –, hiszen azzal nemcsak a sorstársaimat, hanem azokat a családtagjaimat és segítő szakembereket is „cserben hagynám”, akik gyermekkoromtól kezdve segítettek, támogattak.

Az úgy kezdődött, hogy 2019 szeptemberében szemközt találtam magam egy kedves kolléganő Facebook-bejegyzésével, aki a doktori fokozatszerzéshez szükséges német lektorátusi nyelvvizsgájára való felkészüléshez keresett segítőt. Elkeseredve írta, hogy már több nyelvtanár is visszautasította a vele való közös munkát. Mert Loványi Eszter, azaz azóta már Dr. Loványi Eszter (PhD), a neveléstudományok doktora, hallássérült.

Olyannyira, hogy hallókészülék nélkül semmit sem hall. Az övé Magyarország első képzett, majd hivatalosan is bejegyzett hallássérült-segítő kutyája, Kuku, akit előrehaladott kora miatt már a második szolgálattevő eb, Mák váltott fel a munka frontján. Számos publikáció, mese és történet jelent már meg róluk, részei Eszter mindennapi életének, és témái (ihletadói) doktori disszertációjának is.

A lektorátusi nyelvvizsga írásbeli megmérettetés, második nyelvvizsgaként szoktuk választani a doktori fokozatszerzéshez, aminek során egy magyar nyelven még meg nem jelent (le nem fordított) szakmai anyagot kell a disszertáció szakirodalmi anyagának részeként lefordítani. Egy BA-s, azaz alapképzéses szakdolgozatnak megfelelő, kb. 30 oldalnyi (ez nagyságrendileg 10 000 szó, azaz 60 000 karakter) szöveget kell kiválasztani és feldolgozni, ebből a vizsgán visszaadnak 3–5 oldalt, amit ott helyben, esetünkben németről kell magyarra fordítani. Ezzel azt bizonyítja a doktorandusz, hogy képes az adott idegen nyelven szakszövegeket olvasni, értelmezni és fordítani, erről kapja majd meg a szükséges igazolást. Talán első ránézésre könnyűnek tűnhet a feladat, de valójában nagyon nem az. Eszter Gisela *Batliner* „Hallássérült gyermekek játékos fejlesztése” című 2016-ban átdolgozott művének egy számára fontos fejezetét választotta ki (Batliner, 2016).

A szóbeli nyelvvizsga jogszabályi követelményei szinte ellehetetlenítették azt, hogy hallássérült emberként doktori fokozatot szerezzek. Évekig tartó lobbimunka után, 2019 nyarán egy irányomban realisabb elvárásokat támasztó jogszabálymódosítás készült, amely már eltekintett a doktori képzésen a szóbeli nyelvvizsgától, de két nyelvből továbbra is teljesítenem kellett az írásbeli nyelvvizsga követelményeit [87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet 62. § (11) bekezdése].

Jómagam 2015 tavaszán tettem le az angol lektorátusi nyelvvizsgát, így pontosan tisztában voltam a feladattal, az elvárásokkal, csakúgy mint Eszter eltökélt-ségével, szorgalmával és intelligenciájával is.

Nem vagyok gyógypedagógus, és nincs nyelvtanári képesítesem sem. De, ha olyanok mégsem vállalják, akiknek van? Fel sem merült bennem, hogy meg kellene ijednem a feladattól. Bár már elég régen tanítok különböző korosztálynak és eltérő szinteken német nyelvet, egyetlen egy dologról fogalmam sem volt: Hogyan fogom ezt egy nem halló emberrel a gyakorlatban véghezvinni!? Sokat segített, hogy nem problémának éltem meg, hanem feladatnak! Tudtam, hogy Eszternek diplomája és angol nyelvből középfokú nyelvvizsgája van. Így biztos voltam benne, hogy a módszert ő sokkal jobban fogja tudni, mint én. Egyszerűen nekem csak a bizalmamat, a tudásomat, a lelkesedésemet és azt a meggyőző-désemet kellett belevinnem az elkövetkező közös munkába, hogy ez biztosan sikerülni fog, mert Eszternek megvannak a saját, jól kifejlesztett és kipróbált tanulási metódusai.

Megbeszéltük, hogy megbeszéljük, hogy mindent megbeszélünk! És ez bevált! Azon kívül, hogy rugalmasak leszünk, semmit sem akartunk kőbe vésni, mégis viszonylag rövid időn belül kialakítottunk egy összetett gyakorlatot – talán módszernek is nevezhetnénk –, ahogy az óráink zajlottak. Ő a tanulásra figyelt, én a tanításra, azaz rá..., és nagyon-nagyon sokat tanultam tőle, vele.

Úgy döntöttem, hogy a német nyelvet választom, mivel az nem volt teljesen ismeretlen számomra, bár az idővel teljesen passzívvá vált a tudásom. Az első lépés egy olyan tanár megtalálása volt, aki segíteni tudott a lektorátusi vizsgára való felkészülésben. Megkerestem nyelvtanárokat, nyelvviskolákat, sőt nyelvvizsgaközpontot is. „Nincsen tapasztalatunk hallássérült emberek oktatásában, így nem tudjuk vállalni” – sorra érkeztek vissza az ehhez hasonló válaszok. Megértettem őket, hogy nehéz egy számukra ismeretlen feladatba belevágni, ugyanakkor aggódtam, mert a doktori cselekmény lezárására számítható idő vészesen múlt. Néhány hónapos aktív keresgélés után, utolsó mentsvárként a közösségi médián keresztül fordultam az ismerőseimhez: „Egy számomra nagyon fontos ügyben szeretném a segítségeket kérni: empatikus némettanárt keresek. [...] Tisztában vagyok azzal, hogy a hallássérülésem miatt ez egy speciális tanítási-tanulási helyzet, de ígérem, mindent el fogok követni a siker érdekében.” – így szólt a bejegyzésem. Pár perc múlva érkezett egy üzenet Emesétől, és – bár akkor ezt még nem tudtam – ezzel nagyot fordult velem a világ. Emesével korábban már többször találkoztunk a munkahelyemen, de nem tudtam róla, hogy német tolmácsolással/fordítással is foglalkozik. Annyira hihetetlen volt számomra ez a gyors, pozitív

válasz, hogy vissza is kérdeztem: „Emese, tudod, hogy milyen nehéz fába vágod a fejszédet?”. Azonnal visszaírt: „Nem, de majd mindent megbeszélünk, és együtt megoldjuk.” Olyan feladattal találtuk magunkat szembe, amelyhez nem álltak rendelkezésünkre jó gyakorlatok, precedensek, így nem maradt más választásunk, mint újfajta tanulási módszerek közös kialakítása – a korábban már kipróbált tanulási metódusok alapján.

Alapok? Módszertan? Nyelvtan? Kiejtés? Nem, semmi esetre sem! Szinte napra pontosan fél évünk volt a nyelvvizsgáig. Szigorúan leszűkítve választottam ki az eszközöket, és talán tanári énemhez – meg időnként az általam annyira szeretett német nyelvhez is – kicsit méltatlanul iktattam ki máskor oly fontos egységeket.

Eszter adottságai, a feladat speciális volta, a cél és a rendelkezésre álló idő adta meg a szabályokat és a keretet. Kinyomtattam jó pár oldalnyi nyelvteni táblázatot a főnevekre, az igékre, az előjárókra és a ragozásokra vonatkozóan. Használtam színeket és próbáltam egy jól követhető rendszert felállítani. Abban azonban teljeséggel bizonyos voltam, hogy szokványos módon ez egyszerűen lehetetlen küldetés lenne.

Én sem tudok hagyományos módszerekkel idegen nyelvet tanulni. Nyolc éves voltam, amikor súlyos diszlexia-diszgráfiával Meixner Ildikó (nekem néni maradt) kísérleti csoportjába kerültem. Két éven át, heti két alkalommal jártam hozzá, és bár valószínűleg sok összetevő szükségeltetett hozzá, de jó négy évtized távlatából bebizonyosodott, hogy ilyen képességzavarral is lehet (felmentések nélkül) több diplomát, nyelvvizsgát és bölcsészettudományi doktorátust szerezni.

Már a második közös órán elkezdtünk fordítani. Először nagyon lassan haladtunk, mert mindent elmagyaráztam, megmutattam, kikerestünk, leírtunk. A lehető legpontosabb módon – nem kicsit kicsavarva a mondatokat –, szó szerint fordítottuk a szöveget, hogy Eszter egyedül is felismerje és összehasonlíthassa azt. Magyarul tökéletesen tud, a szaknyelvet sokkal jobban ismeri, mint én, tehát csak a németre összpontosítottunk, és az órákon kívüli önálló tanulás lehetőségére. Persze nem hagytuk a szöveget ilyen rettenetes állapotban! Amikor már egyszer a végére értünk a teljes fordítandó feladatnak, ismét kezdtük előlről, és újra átvettük, magyaráztunk, szépítettük, persze ezzel ellenőriztük és gyakoroltuk is a teljes szöveget.

De nézzük kicsit részletesebben: heti három alkalommal 1,5–2 órát dolgoztunk, majd Eszter igyekezett újra kiszótárazni és megtanulni a már vett szavakat. Közben mindent kikeresett a lepedőnyi táblázathalmazban, és töretlenül hitt benne, hogy én tudom. Én pedig benne hittem. A kitarlásában, az igyekezetében, a szorgalmában, az intelligenciájában, az akaraterejében, mindenben. Azzal is hajszálpontosan tisztában voltam, hogy ezt a tempót tényleg csak egy fél évig fogjuk bírni, hiszen mellette mindketten dolgoztunk, nem is keveset.

A „Semmit rólunk nélkülünk!”-elv megjelent a mi együttműködésünkben is. Emese szemlélete és rugalmassága az én korábban kifejlesztett tanulási adottságaim még jobb érvényesülését tette lehetővé. Éreztem, hogy komolyan érdekli, hogyan tudnék komfortosan, mégis hatékonyan tanulni. A feladat speciális volta, a cél és a rendelkezésre álló korlátos idő határozta meg rendhagyó „tanár–diák”-együttműködésünk kereteit. Közben Emese több lett számomra, mint egy tanár.

Nem kellett sokat várnom a pillanatra, amikor elhangzott Eszter részéről a „megpróbálnám egyedül” óhaja. Igyekeztem jólnevelt lenni, és csak mérsékelt vehemenciával a nyakába ugrani örömömben, nehogy vékony csontjait összetörjem! Innét egyre gyorsabban haladtunk, egyre kevesebb erőszakot kellett tenni a magyar szövegen, hogy Eszter egyedül is felismerje a hosszú szakmai körmondatokban a német eredeti, egyre kevesebb lett a magyarázat, és írtunk, dolgoztunk. Összeszoktunk. Összekovácsolódtunk emberileg is. Ahogy a nyelv iránt, úgy egymás iránt is megjelent a bizalmon túl a barátság, és ez óriási lökést adott mindkettőnknek. Vasárnaponként Eszter pici lakásában tanultunk, és bár Kuku nem volt jelen, Mák mindig lelkes farkocsóválással üdvözölt. Valahogy ő is szerette ezeket az együttléteket. Érezte Eszteren a lelkesedést, nekem pedig udvarias kacsintással adta át a feladatot: szóljak én, ha csengettek, ha jelzett a telefon, vagy ha dudált egy autó az utcán.

Óriási segítség volt a számítástechnika világa, a laptop, a netszótár, és ha valami nagyon nem tudtunk lefordítani (mint például a speciális fejlesztőjátékok neveit), akkor gyorsan megnéztük, hogy mi a csuda is az a valami.

Az alábbiakban kiemelek néhány elemet, ami megkönnyítette számomra a német lektorátusi nyelvvizsgára való készülést:

- érdekes, motiváló témájú német könyv választása a felkészüléshez;
- rugalmas, megértő tanár, bizalmi kapcsolat;
- őszinte „tanár–diák”-együttműködés (megbeszéltük, hogy mindent megbeszélünk), és ezt végig tartani tudtuk;
- számított a véleményem, hogy mi számomra a jó tanulási stratégia és a megnyugtató környezet (pl. vihettem az órákra a hallássérült-segítő kutyámat);
- Emese nyitott volt arra is, hogy az órákat átütemezzük hétköznap délutánról hétvégi délelőttre (szájról olvasásból adódó szellemi kifáradás miatt a munkaidő utáni találkozásokon nehezebben tudtam figyelni, és gyakran fáj a fejem), majd ő jött hozzám, mondván, hogy az óra előtti utazás helyett inkább pihenjek;
- mindvégig személyes órákat tartott nekem, annak ellenére, hogy messze lakunk egymástól (online még nehezebb volt számomra a szájról olvasás, ezért a Covid-járvány kitörése után már gyorsított tempóban dolgoztunk);
- vizuális tanulás (eleve írásban kellett teljesíteni a nyelvvizsgát);
- közös fordításkor Emese gépelt (nem tudok egyszerre szájról olvasni és írni);
- sokat szótárastam, szókétyákat készítettem (létigéktől kezdve a gyógypedagógiai szakkifejezéseikig), mint ahogy a gimnázium elején tettem a magyar szavak esetében is;
- sok ismétlés, önálló tanulás (amikor friss voltam).

Néha már szó szerkezeteket, összetételeket, a nyelv etimológiai csodáit is elmagyaráztam. Az apró szépségek és érdekességek szintjén megjelenhetett a funkció mellett az emóció, azaz a szükséglet mellett az érzelem és az esztétika is.

Mint a gyermekkoruktól hallássérült emberek jelentős része, Eszter is más artikulációval beszél, ezért meg kellett tanulnom pontosan megérteni őt. Bevalljuk vagy sem, ehhez is gyakorlat kell. Azután jönnek azok a megtapasztalásaink, amiket tudunk, nagyon tudunk, minden együtt töltött pillanatban megéljük, mégis nehezen

szokjuk meg. Eszter szájról olvas! Hogy is van ez a „levegőbe beszélésről”? Nem fordulok el, nem motyogok, nem hadarok, nem foglalkozom mással miközben mondok valamit, hanem vele, azaz pontosabban hozzá (fordulva) beszélék! És egyszer csak meleg, kedves jóérzéssel tölt el a felismerés, hogy ennyire figyelünk egymásra. Itt nincs odavetett szó, itt egymásnak kimondott gondolatok vannak.

Mivel a nyelv tanulásának alapja a hallás, ez mindig nagy kihívást jelentett számomra, ideértve még a magyar beszéd és olvasás-írás elsajátítását is. A volt iskolám pedagógiai vezetője, ahova harmadik osztályos koromtól jártam, könyvében így emlékezett vissza erre az időszakra:

„Az első találkozáskor egy szemüveges, hallókészüléket viselő kislány állt előttünk. Mosolyogva, bizakodva nézett ránk, és mesélt nekünk. Egy szavát sem értettük... El sem tudtuk képzelni, hogyan fogjuk őt megérteni, segíteni, tanítani, hogyan fog beilleszkedni az osztályba. Aztán tanítója kézen fogta Esztert, és bevezette az osztályba. Megkezdődtek a mindennapok. Beszélgetések az osztálytársakkal, a szülőkkal, differenciált tanulás, gyógypedagógiai fejlesztés, kirándulások, játékok, mind Eszterrel közösen. [...] Ma Eszter teljes életet él, a mai napig tartja a kapcsolatot volt osztálytársaival, barátaival. Szeretek vele beszélgetni. Minden szavát értem...” (Kókayné, 2007, pp. 43–44)

Már ebből a néhány sorból is látszik, hogy mennyit jelentett számomra a támogató környezet, enélkül nem sikerült volna megvalósítanom a kitűzött céljaimat. Bár a jogszabály lehetővé tette volna, hogy már az általános iskolában teljes felmentést kaphassak az idegennyelvtanulás alól, az osztálytársaimmal együtt aktívan vettem részt az angol órákon, alsó tagozatban is. Igaz, elsősorban csak írni-olvasni tanultam angol nyelven. Szüleim – gyógypedagógus javaslatára – úgy döntöttek, hogy először magyarul tanuljak meg szóban érthetően kommunikálni és helyesírási, nyelvi hibák nélkül fogalmazni, utána próbálkozzak az angol kiejtéssel.

Nagyon elszánt voltam, szorgalmasan tanultam – szinte idegen nyelvként – a magyar nyelvet is, egészen felnőttkoromig jártam hetente többször gyógypedagógushoz kiejtésjavításra. Arra is emlékszem, hogy sokáig volt az átlagosnál alacsonyabb a nyelvi szintem – még a gimnázium elején is számos, számomra ismeretlen magyar szó jelentését kellett kikeresnem a szótárból, olyat, amit a halló osztálytársaim értettek. Ennek ellenére a gimnáziumban elkezdtem németül is írni-olvasni tanulni, több éven át vettem részt nagy lelkesedéssel a német órákon. Amit sikerült elérnem a gimnázium végére: kitűnő eredménnyel érettségiztem le, maximális pontszámmal vettem fel az egyetemre, és államilag elismert angol írásbeli nyelvvizgát tettem. Ekkor azt gondoltam, hogy eljött az ideje annak, hogy megpróbálkozzak az angol kiejtéssel is. Az érettségi után kiutaztam hosszabb időre Kanadába. Olyan hallássérült személyekkel foglalkozó szervezetnél jártam egyéni angol tanfolyamra, ahol gyógypedagógusok foglalkoztak siket és nagyothalló bevándorló személyek nyelvfejlesztésével, tanításával. Emlékszem, hogy a képzés előtti nyelvi felmérésen meglepődtek az ottani szakemberek, hogy az

írásbeli szókinccszen milyen magas színvonalon teljesítettem, de sajnos az angol kiejtésem a kint töltött idő végére sem javult jelentősen. Sokan vigasztaltak azzal, hogy örüljek, hogy a hallássérülésem ellenére jól tudok magyarul kommunikálni és angol nyelven szakirodalmat olvasni, ami fontos lesz a tanulmányaimhoz, illetve a későbbi munkámban is. De én ezt valahogy kurdarcnak éltem meg. Úgy éreztem, hogy még jobban kitárulhatna előttem a világ, ha megtanultam volna angolul is érthetően beszélni és szájról olvasni.

Nem „ö”, hanem „ü”!

Milyen egyszerű is ezt a két magánhangzót kimondani!

... És milyen nehéz megtanulni, hogyha valaki szájról olvas, akkor nem fogja tudni megkülönböztetni őket. Már nem tudnám felidézni mi volt maga a szó, de szokásomhoz híven teljes beleéléssel magyaráztam, és Eszter rosszul mondta ki németül. Amennyire igyekeztem mindig körültekintő lenni, úgy ebben a helyzetben nagyon nem sikerült. Nem „ö”, hanem „ü”, és mindkét kezemmel gesztikulálva mutattam az „ö” görbületét, majd az „ü” egyenes szarait úgy, hogy a leghalványabb fogalmam sem volt róla, hogy beszéd közben, szájról olvasva szinte semmi eltérés nincs a két hang között. Neveltünk, miközben pont úgy próbálgattam a kiejtést, mint szinte mindenki, aki most ezt olvassa!

Miután az előző megjegyzésemben leírtakon túltettem magam, igyekeztem úgy végezni a tudományos munkámat, hogy az angol írásbeli tudásommal is boldogulni tudjak (pl. email, Facebook, PPT-vel támogatott prezentációk), és ha elkerülhetetlen volt a szóbeli szituáció (pl. külföldi interjú, előadás), infokommunikációs akadálymentesítésével foglalkozó szakember (pl. feliratozó tolmács) segítségét kértem.

Már kezdtem így elfogadni magam, ezzel a „gyenge pontommal” is, amikor a doktori képzés alatt szembesültem egy számomra elsőre leküzdhetetlennek tűnő akadállyal. A jogszabály hiába adott lehetőséget – akár teljes mentesítést – az alap- és középfokú tanulmányaim alatt, majd az egyetemen az alap- és mesterképzésen az idegennyelv tanulása alól, a doktori képzésre nem vonatkozott ugyanez.

Megvolt a fordítás, már a magyarosítással is szinte végeztünk, amikor életbe léptek a korlátozások, és hirtelen minden bizonytalanná vált! Nemcsak a nyelvvizsga és ezzel maga a doktori védés időpontja, hanem a lehetőségek, Eszter egészségének kockázata, a szülei jólléte, a még szükséges óráink, ... hogy egyáltalán jöhetnek ,és jöjjenek-e? Minden.

Az utolsó másfél hétben szinte naponta mentem Eszterhez, és már nem néztük az órát, csak csináltuk, amíg bírtuk. Az utolsó hétvégén 8–10 órát dolgoztunk végig, mire a magyar fordítás második finomításával is teljesen elkészültünk. Elérkezett a pillanat, amikor minden rendben volt. Tökéletesen, maximálisan, csodálatosan a helyére került. Eszter tudta, és az én küldetésem véget ért.

Összefoglalva, a siker kulcsa abban is rejlett, hogy Emese mindvégig tekintettel volt az inkluzív (participatív) szemléletmódra: fogyatékos személyként főleg én alakíthattam ki a „módszert” – a személyes tapasztalataim, egyéni szükségleteim, adottságaim alapján. Emese hozzáállásának köszönhetően abszolút „részvételi alapú” munka zajlott.

Okozott némi aggodalmat az a tény, hogy egyik hétről a másikra minden oktatást és vizsgát át kellett helyezni az online térbe, így Eszter 2020. március 25-re kitűzött lektorátusi nyelvvizsgálója is az interneten keresztül zajlott már. Minden nap írtunk egymásnak. A tények hatására egyre növekvő aggodalmait enyhítendő folyamatosan erősítettem őt, és szívem legmélyéig meg voltam győződve tudásáról, és a vizsga sikeréről. A vizsgáztató kolléganő is kedvesen együttműködő volt, bár valószínűleg még nem vizsgáztatott hallássérült hallgatót az éteren keresztül. Minden izgalom ellenére Eszternek semmi sem szeghette kedvét és tökéletes teljesítménnyel abszolválta a vizsgát.

A 2020. márciusi, sikeres lektorátusi német nyelvvizsga után, 2020 szeptemberében végre elkövetkezhetett a doktori védésem is. Ez az állomás a szüleim, gyógypedagógusaim, tanárain, a szakemberek és a barátaim érdeme is volt, nem csak az enyém. Fantasztikus érzés volt, hogy – a vírushelyzet ellenére – ott voltak azok a szakemberek, akik engem tanítottak kisgyermekként, egyetemi hallgatóként vagy doktoranduszként. Emese is köztük volt természetesen, az első sorokban.

A 2020 szeptembere már a szigorítások ellenére Eszter doktori védésével kezdődött, ahol azzal a nagyon megnyugtató belső büszkeséggel lehettem jelen, amit az ember egy jól végzett munka részeseként élhet át, de a siker persze kizárólag Eszteré! Elvitathatatlan és megkérdőjelezhetetlen siker ez, a kitartás és az akaraterő fölényes győzelme egész kizökkent világunk felett.

Irodalomjegyzék

- Battliner, G. (2016). *Hörgeschädigte Kinder spielerisch fördern, Ein Elternbuch zum frühen Hör- und Spracherwerb*. Ernst Reinhardt Verlag.
- Berzsenyi E. (2022). Történet egy barátról, két hangról és három kutyáról. *Carissimi*, 13(1), 10–12. https://www.carissimi.sk/wp-content/uploads/2022/03/carissimi_2022-01.pdf
Letöltés ideje: 2022. 05. 21.
- Kókykányé L. M. (2007). *Könyv az integrációért: Sajátos nevelési igényű gyerekek együttnevelése a Gyermek Házában*. SuliNova.

Jogforrások

- 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1500087.KOR> Letöltés ideje: 2022. 03. 06.